

Prædiken til Fastelavn

Matt. 3, 13-17

Hver gang vi holder barnedåb, hører vi beretningen om mødrene, der kom til Jesus med deres små børn, for at han skulle velsigne dem. Men disciplene forsøgte som bekendt at hindre dem i at komme frem til Jesus.

Nu hører vi så om en anden, der forsøger at lægge sig hindrende i vejen for Jesus – nemlig Johannes Døberen, da Jesus kommer til Jordanfloden og vil døbes af ham. Og så kunne vi spørge: Hvordan hænger de to episoder sammen?

De hænger sammen på den måde, at det, som Jesus vil, bliver misforstået fra to sider. For disciplene er de små børn ikke fine *nok* til at komme i nærheden af Jesus. Og for Johannes er Jesus *for* fin til, at han kan blive døbt af ham.

Og sådan tegner der sig på to måder et billede af Jesus som den særligt ophøjede, som det gælder om at holde fri af alt det jordiske. Disciplene og Johannes Døberen er enige om, at Jesus skal beskyttes mod at komme i berøring med nogen form for menneskelig svaghed og menneskelig afmagt.

Men ligesom Jesus bliver vred, da han ser, at disciplene vil forhindre mødrene i at komme frem til ham med deres små børn, sådan sætter han også Johannes Døberen på plads og

kræver, han døber ham. For, som Jesus siger: ”Sådan opfylder vi al retfærdighed”.

Hvad er det for en retfærdighed, der her er tale om? Ja, åbenbart noget andet end det, som Johannes forstod ved retfærdighed. Og det må have været noget af et chok for ham, ligesom det også må have chokeret disciplene, at Jesus tillod de påtrængende mødre at komme hen til ham med deres unger.

Men Johannes var så meget som retfærdighedens vogter. For hele hans virke bestod i at prædike for folk, at de skulle erkende og bekende deres synder og omvende sig. Han holdt til uden for byen; ude i ørkenen, hvor det tørre og ufrugtbare landskab samtidig kunne minde hans tilhørere om, hvordan deres eget liv var endt i tomhed og goldhed.

For ligesom ørkenen er det sted, hvor ingenting kan gro, sådan sagde han til folk, at deres liv og levned i bund og grund var endt i misvækst, uanset hvad de ellers havde udrettet af ting, som de kunne rose sig af. Eller som Johannes siger det i sine dramatiske billeder: ”Øksen ligger allerede ved træernes rod, og ethvert træ, som ikke bærer god frugt, skal hugges om og kastes i ilden”.

Det var den retfærdige straf, der ventede alle dem, der misbrugte Guds lov på den

raffinerede måde, at de ved at overholde loven til punkt og prikke mente, at de var bedre end alle andre. De behøvede ikke tage hensyn til andre – for dem var de jo hævet over i kraft af deres ekstraordinære lovlydighed. Og de behøvede sådan set heller ikke at tage hensyn til Gud – for ham havde de jo med den samme lovlydighed helgarderet sig imod. Han havde ikke noget at komme efter hos dem, ligesom de strengt taget heller ikke havde mere at komme efter hos ham. I al deres lovfuldkommenhed var de kort og godt blevet gudløse.

Og det er ikke noget, der var forbeholdt den tids lovtro jøder. Det lever også i bedste velgående den dag i dag, hvor folk, der mener, at de har retten på deres side, også på tilsvarende måde mener, at de er i deres gode ret til at dømme andre.

Det gælder ikke kun i juridisk henseende. For hvis man er medlem af de rigtige meningers klub, så giver det ikke bare en ubetinget ret til at nedgøre alle dem, der måtte formaste sig til at mene noget andet. Det giver også følelsen af, at man er så meget bedre end dem, man er uenig med.

Og sådan kan der midt i en fuldstændig a-religiøs sammenhæng findes talrige eksempler på, hvordan folk sætter sig i Guds sted til at bedømme godt og ondt – i Guds sted netop fordi, det handler om domme, der er endegyldige, og som ikke kan appelleres.

Det var den slags, som Johannes reagerede på – nemlig under henvisning til, at med tilbøjeligheden til at ville være som Gud, begynder al menneskelig elendighed – både for dem, som de selvforherligende træder under fode i al deres selvgodhed og selvtilstrækkelighed –

og for de selvforherligende selv, fordi de til syvende og sidst ender i den ensomhed og isolation, som dét, ikke at ville vide af andre end sig selv, altid fører med sig.

Og desto højere den slags træer vokser, desto tættere vil øksen også ligge ved deres rod. For roden til al synd – det er kort og godt trangen til at sætte sig selv i centrum, på bekostning af alle andre, uanset hvad midlerne til det så er.

Det var, hvad Johannes så og forudså. Og dem, som han fik til at indse det, tilbød han da en ny begyndelse. Men netop kun en begyndelse – ikke nogen fuldendelse. For det, Johannes kunne tilbyde, var en rensende dåb i Jordanfloden. Og ligesom den golde ørken tjente som et billede på synderens golde liv, sådan var flodens rindende vand et billede på, at alle de syndige tanker og handlinger blev vasket af og ført bort af strømmen.

Og således omvendt og rensset i dåbens vand, ville man være parat til at kunne modtage den frelser, som Johannes også profeterede om, skulle komme. For det hører nemlig med til Johannes' retfærdighedsbegreb, at den endegyldige frelser – ham kan man kun komme i betragtning hos, hvis man selv har forbedret sig, nemlig ved at lægge mest mulig afstand til den syndighed, som man – med eller mod sin vilje – har gjort sig skyldig i.

Det er et retfærdighedsbegreb, der må siges at være helt igennem menneskeligt – i den forstand, at hvis man skal opnå noget, så må man først gøre sig parat til det og fortjent til det. En god karakter får man kun ved flittige forberedelser og en god indsats ved eksamensbordet. Ligesom alle øvrige påskønnelser og belønninger jo kommer af, at man selv har

ydet en indsats, der gør, at man er berettiget til dem. Det, synes vi, er retfærdigt. Og hvis vi oplever, at vi ikke får, hvad vi har gjort os fortjent til – ja, så er der da ingen retfærdighed til.

Sådan ville Johannes opfylde retfærdigheden ved at gøre folk parate til at kunne modtage frelseren. For anger og selvfornægtelse kan også godt udgøre en fortjeneste, som man kan belønnes for.

Men så sker der det, at Jesus kommer og afbryder ham i hele hans omvendelses- og døbervirksomhed – lidt ligesom en gæst, der kommer for tidligt og overrasker værtsfolken midt i alle deres halvfærdige forberedelser. Og han, der egentlig skulle afvente alle de omvendtes parathed – han insisterer nu selv på at blive døbt og rensset som en helt almindelig synder.

Betyder det så, at Jesus ikke bare er den, der skal give frelsen, men at han af lutter ivrighed også insisterer på at tage del i frelsens forberedelse – på samme måde som en rutineret sportstræner kan more sig med at lave de samme øvelser som dem, der skal trænes?

Nej, Jesu dåb betyder noget andet og mere end det. For at Jesus selv undergår den renselse, der var tiltænkt bodfærdige syndere – det betyder, at rollerne nu er byttet om.

For ved at optræde i skikkelse af en synder har han på forhånd gjort alle syndere rene. Og det er netop, da Jesus optræder i synderens skikkelse, at himlen åbner sig over ham – og Guds Ånd bliver sendt ned over ham – og Guds røst lyder: ”Denne er min Søn, den elskede, i ham har jeg velbehag!”.

Sådan gør beretningen om Jesu dåb det klart for os, at Gud først og fremmest vil være syn-

Redaktion

Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
V. Strandbjerg 32
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

dernes Gud, og ikke bare de retfærdiges Gud. Og deri består Guds suveræne retfærdighed – nemlig, at han tilgiver uden betingelser, og giver sin nåde uden først at skele til menneskers egne fortjenester og personlige indsats. Og så er Jesus da heller ikke for fin til nogen – sådan som Johannes mente, at han var det for ham, da han kom for at blive døbt. Ligesom der heller ikke er nogle, der ikke er fine nok til Jesus – sådan som disciplene mente, at de små børn ikke var det.

Og sådan kaster Jesu dåb også sit forklarende lys over den dåb, som vi er blevet døbt med. Det er da også derfor, vi holder barnedåb her i gudstjenesten om søndagen. For hver gang, vi er vidner til en dåb, bliver vi også mindet, at dengang, da vi selv blev døbt, da åbnede himlen sig også – og Guds stemme lød til os: ”I dig har jeg fundet velbehag!”.

Og så til sidst: Flere steder i verden er det kommet på mode at importere en dunk vand fra Jordanfloden, når der skal holdes dåb – velsagtens ud fra en forestilling om, at vandet fra den flod, hvori Jesus selv blev døbt, må have en særlig kraft og virkning.

Men her i kirken nøjes vi altså med vand fra Københavns Kommunale Vandforsyning. Og det gør vi i den trygge forvisning om, at hvad der sker i dåben – det er, at gennem dåbens ord knytter Guds Ånd sig til det helt naturlige element, som vandet er. Og det er da igen et tegn på, at Gud ikke er for fin til vores menneskelige verden.

Og så er der forhåbentlig heller ikke nogen af os, der synes, at vi er for fine til ham! Amen.

Salmer:

441, 309, 608, 141, 192, 407

Peter Thyssen

Holmens Kirke